

TỔ CHỨC DẠY HỌC PHÁT TRIỂN KHẢ NĂNG TỰ HỌC CHO SINH VIÊN TRONG DẠY HỌC MODULE SỬA CHỮA THIẾT BỊ ĐIỆN GIA DỤNG TẠI TRƯỜNG CAO ĐẲNG KỸ THUẬT- CÔNG NGHỆ VINH PHÚC

Nguyễn Hồng Hạnh, Bùi Trọng Lập, Hoàng Văn Trung, Phùng Văn Tú, Lý Trần Học
Khoa Điện, Trường Cao đẳng Kỹ thuật- Công nghệ Vinh Phúc

Tóm tắt: Tự học có vai trò quan trọng đối với người học không chỉ khi còn ngồi học trên ghế nhà trường mà còn đi làm nghề sau này. Với đặc thù riêng của sinh viên Trường cao đẳng Nghề, module “Sửa chữa thiết bị điện gia dụng” nội dung nghiên cứu trình bày về cơ sở lý luận và đề xuất giải pháp liên quan đến nội dung dạy học, phương pháp dạy học, đánh giá kết quả học tập, hỗ trợ cơ sở vật chất để tổ chức dạy học phát triển năng lực tự học cho sinh viên nghề Điện tại Trường Cao đẳng Kỹ thuật- Công nghệ Vinh Phúc.

Từ khóa: Tự học, dạy học module sửa chữa thiết bị điện gia dụng.

ORGANIZING TEACHING TO DEVELOP SEFL - STUDY FOR STUDENTS IN THE “HOUSEHOLD ELECTRICAL APPLIANCE REPAIR” MODULE AT VINH PHUC TECHNICAL AND ECONOMIC COLLEGE

Nguyen Hong Hanh, Bui Trong Lap, Hoang Van Trung, Phung Van Tu, Ly Tran Hoc
Faculty of Electrical Engineering, Vinh Phuc College of Engineering and Technology

Abstract: Self-study is essential not only for students during their academic years but also for their professional development in the future. Given the unique characteristics of vocational college students, the “Household Electrical Appliance Repair” module examines theoretical foundations and proposes solutions for enhancing self-learning skills. These solutions focus on curriculum design, teaching methodologies, assessment strategies, and infrastructure support to effectively develop the self-study capabilities of Electrical students at Vinh Phuc Technical and Economic College.

Keywords: Self-study, teaching the Household Electrical Appliance Repair module.

Nhận bài: 20/02/2025

Phản biện: 15/03/2025

Duyệt đăng: 18/03/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Cách mạng công nghiệp 4.0 và sự phát triển nhanh chóng của công nghệ, việc đào tạo nguồn nhân lực có khả năng tự học, tự nghiên cứu trong tất cả các ngành nghề là yêu cầu cần thiết. Tự học là một xu thế tất yếu bởi vì giáo dục thực chất là quá trình biến người học từ khách thể giáo dục thành chủ thể giáo dục; Phát triển kỹ năng tự học cho sinh viên (SV) chính là khâu then chốt để tạo ra “nội lực” nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả dạy học (Đỗ Khánh Nam, 2017). Giải pháp nâng cao năng lực tự học cho SV gồm: Giáo viên phân tích cho SV thấy được tầm quan trọng của tự học; Giáo viên chú trọng sử dụng nhiều phương pháp dạy học tích cực; SV cần biết cách lập kế hoạch học tập; SV cần biết khai thác sử dụng công nghệ thông tin để phục vụ học tập; SV cần xây dựng thói quen học tập tích cực, nắm vững chuyên môn và phương pháp học tập khoa học (Lê Ngọc Hà, 2024). Trong giáo dục nghề nghiệp, phát triển khả năng tự học cho sinh viên bằng cách: giáo viên hướng dẫn cho SV tự học (Trương Thanh Nghị, Lê Thị Thơ, 2024); tăng cường nhận thức, xây dựng động cơ và thái độ tự học đúng đắn;

tổ chức các hoạt động giáo dục nhằm bồi dưỡng, rèn luyện kỹ năng tự học cho SV; tăng cường đổi mới phương pháp dạy học phù hợp với hình thức đào tạo tín chỉ (Đinh Thị Thu, Lê Thị Ngọc Hoa, 2023). Xuất phát từ thực tiễn đào tạo tại trường Cao đẳng Kỹ thuật- Công nghệ Vinh Phúc, cho thấy: Sinh viên ngành điện còn nhiều hạn chế trong việc tự nghiên cứu, học tập; Module “Sửa chữa thiết bị điện gia dụng” có nhiều nội dung thực hành thực tiễn, đòi hỏi khả năng tự học cao; Chưa có nghiên cứu chuyên sâu về việc phát triển năng lực tự học trong giảng dạy module.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận

* **Tự học:** Tự học là một quá trình học tập chủ động, trong đó cá nhân tự xác định mục tiêu, lựa chọn nội dung, phương pháp và tự đánh giá kết quả học tập (Bernd Meier - Nguyễn Văn Cường). Đối với sinh viên nghề, tự học không chỉ là phương pháp học tập mà còn là một năng lực quan trọng giúp họ chủ động cập nhật kiến thức, thích ứng nhanh với sự thay đổi của công nghệ, đồng thời phát triển tư duy độc lập và sáng tạo.

** Đặc điểm tự học của sinh viên nghề điện:* Sinh viên nghề điện có những đặc điểm tự học riêng biệt, xuất phát từ tính chất của ngành nghề. Thứ nhất, tính thực tiễn cao đòi hỏi sinh viên phải học tập thông qua thao tác thực hành, quan sát và thực hiện chính xác các kỹ thuật. Đồng thời, họ phải thường xuyên cập nhật công nghệ mới để đáp ứng yêu cầu thực tế. Thứ hai, tính kỹ thuật của ngành nghề yêu cầu sinh viên nắm vững nguyên lý kỹ thuật, có khả năng phân tích, suy luận logic và đảm bảo độ chính xác, an toàn trong quá trình làm việc. Cuối cùng, tính chuyên sâu đòi hỏi họ phải hiểu rõ từng loại thiết bị, có năng lực tự nghiên cứu tài liệu chuyên ngành và kỹ năng tra cứu, phân tích thông tin để nâng cao tay nghề.

** Vai trò của tự học trong đào tạo module sửa chữa thiết bị điện gia dụng:* Tự học đóng vai trò quan trọng trong việc bù đắp hạn chế về thời gian học tập trên lớp. Với chỉ 60 giờ học trong module “Sửa chữa thiết bị điện gia dụng”, trong đó phần lớn là thực hành, sinh viên cần chủ động tự học để bổ sung kiến thức lý thuyết, từ đó hỗ trợ hiệu quả hơn cho quá trình thực hành. Bên cạnh đó, tự học giúp phát triển năng lực nghề nghiệp, rèn luyện kỹ năng tháo lắp thiết bị, nâng cao khả năng xử lý sự cố và hình thành tư duy kỹ thuật chuyên sâu. Đồng thời, trong bối cảnh công nghệ điện thay đổi nhanh chóng, tự học giúp sinh viên đáp ứng yêu cầu thực tiễn, duy trì năng lực học tập suốt đời và thích ứng linh hoạt với các xu hướng công nghệ mới.

** Các yếu tố ảnh hưởng đến tự học:* Tự học của sinh viên chịu tác động bởi nhiều yếu tố chủ quan và khách quan. Về mặt chủ quan, động cơ học tập, năng lực nhận thức, ý chí và kỷ luật cá nhân là những yếu tố quyết định mức độ hiệu quả của quá trình tự học. Về mặt khách quan, chất lượng giáo trình, tài liệu, điều kiện học tập và sự hướng dẫn của giảng viên đóng vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ và định hướng cho sinh viên tự học một cách hiệu quả.

** Tiêu chí đánh giá khả năng tự học:* Để đánh giá năng lực tự học của sinh viên, có thể dựa trên các tiêu chí chính như khả năng lập kế hoạch học tập, mức độ chủ động trong học tập, kết quả học tập và khả năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn. Những tiêu chí này giúp xác định mức độ thành thạo của sinh viên trong việc tự học, đồng thời

hỗ trợ việc điều chỉnh phương pháp giảng dạy và định hướng học tập phù hợp nhằm nâng cao chất lượng đào tạo trong lĩnh vực điện gia dụng.

2.2. Đề xuất giải pháp

2.2.1. Nguyên tắc xây dựng giải pháp

- Tôn trọng tính chủ động của người học: Tạo môi trường học tập khuyến khích sáng tạo, cho phép sinh viên tự lựa chọn phương pháp học phù hợp và tạo điều kiện để họ trải nghiệm thực tiễn.

- Thực tiễn và khoa học: Nội dung học tập phải gắn liền với thực tế nghề nghiệp, áp dụng các phương pháp dạy học hiện đại và đảm bảo tính logic, hệ thống của kiến thức.

- Phù hợp với đối tượng học tập: phù hợp với trình độ nhận thức của sinh viên, đặc điểm của module thiết bị điện cũng như các nguồn lực sẵn có của nhà trường.

2.2. 2. Các giải pháp cụ thể

* Giải pháp về nội dung học tập: Thiết kế học liệu đa dạng nhằm hỗ trợ quá trình tự học của sinh viên. Việc biên soạn tài liệu hướng dẫn tự học, xây dựng hệ thống câu hỏi, bài tập tự nghiên cứu và phát triển ngân hàng video hướng dẫn thực hành sẽ giúp sinh viên chủ động hơn trong học tập. Đồng thời, việc xây dựng nhiệm vụ tự học như giao nhiệm vụ nghiên cứu chuyên sâu về từng thiết bị, yêu cầu sinh viên làm báo cáo phân tích kỹ thuật và tổ chức các buổi seminar chuyên đề về công nghệ điện sẽ tạo điều kiện để sinh viên phát triển tư duy độc lập.

* Giải pháp về phương pháp dạy học: Trong dạy học, GV nên sử dụng đa dạng các phương pháp dạy học tích cực, chú trọng đến các phương pháp dạy học nhóm để học sinh chủ động tìm hiểu, giải quyết vấn đề như phương pháp học theo dự án, đặc biệt là dạy học theo tình huống vì mỗi thiết bị khác nhau với những tình huống cụ thể sẽ đưa ra những cách khắc phục, sửa chữa khác nhau.

* Giải pháp về đánh giá kết quả: Việc đa dạng hóa hình thức đánh giá là yếu tố quan trọng nhằm đo lường hiệu quả của quá trình tự học. Các hình thức đánh giá có thể bao gồm đánh giá quá trình tự học, đánh giá sản phẩm tự học và đánh giá khả năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn. Bên cạnh đó, việc xây dựng tiêu chí đánh giá rõ ràng sẽ giúp sinh viên hiểu rõ những yêu cầu cụ thể về kiến thức chuyên môn, kỹ năng tự học và thái độ học tập.

* Giải pháp hỗ trợ cơ sở vật chất: Cơ sở vật

chất đóng vai trò không nhỏ trong việc phát triển khả năng tự học của sinh viên. Việc phát triển môi trường học tập thông qua trang bị phòng học chuyên dụng, xây dựng không gian tự học và kết nối với các cơ sở sửa chữa điện bên ngoài trường sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho sinh viên rèn luyện kỹ năng thực hành. Chính vì vậy, các phòng thực hành cần được mở cửa thường xuyên để SV có thể đăng kí đến tìm hiểu, thực hành các thiết bị; ứng với mỗi phòng thực hành cần có kỹ thuật viên trực để đảm bảo an toàn cho SV.

III. KẾT LUẬN

Những giải pháp được đề xuất nhằm hướng tới việc phát triển năng lực tự học của sinh viên, từ đó nâng cao chất lượng đào tạo và đáp ứng yêu cầu của thực tiễn nghề nghiệp. Việc kết hợp các nguyên tắc xây dựng giải pháp, nội dung học tập, phương pháp dạy học, đánh giá kết quả và hỗ trợ cơ sở vật chất sẽ giúp sinh viên hình thành khả năng tự học vững chắc, góp phần nâng cao chất lượng nguồn nhân lực trong lĩnh vực kỹ thuật điện.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Đỗ Khánh Nam (2017), Phát triển kỹ năng tự học cho sinh viên, Tạp chí khoa học giáo dục, số 138, tháng 3/2017, tr 41-45.
- Lê Ngọc Hà (2024), Giải pháp nâng cao năng lực tự học cho sinh viên Trường Đại học Sư phạm kỹ thuật Vinh, tạp chí giáo dục, số 316 tháng 6 năm 2024, tr 178-180.
- Trương Thanh Nghị, Lê Thị Thơ (2024), Nâng cao kỹ năng tự học có hướng dẫn cho sinh viên tại các cơ sở giáo dục nghề nghiệp, Tạp chí giáo dục, số 325 tháng 11 năm 2024.
- Đinh Thị Thu, Lê Thị Ngọc Hoa (2023), Biện pháp rèn kỹ năng tự học cho sinh viên theo hình thức đào tạo tín chỉ ở Trường Cao Đẳng Yên Bái, Tạp chí thiết bị giáo dục, số 303 tháng 12 năm 2023, tr 71-72.
- Bernd Meier - Nguyễn Văn Cường, (2016), Lý luận dạy học hiện đại, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.